

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра Туристичного, готельного та ресторанного бізнесу
(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка туризму

(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: Туризмознавство
(назва освітньої програми)

Спеціальність: 242 Туризм
(найменування спеціальності)

Галузь знань: 24 Сфера обслуговування
(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень
(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри
туристичного, готельного та ресторанного
бізнесу

Протокол № 1 від 14.08.2020 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	ЗПН 09 Економіка туризму Нормативна частина Цикл загальної підготовки
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач	Корнієнко О.М., к.е.н., доцент, доцент кафедри ТГРБ
Контактна інформація викладача	7698403, телефон викладача, 0665390688 E-mail викладача korniienko.o.n@gmail.com
Час і місце проведення навчальної дисципліни	згідно до розкладу занять - https://zp.edu.ua дистанційне навчання - https://moodle.zp.edu.ua/
Обсяг дисципліни	Кількість годин: 5 семестр - 150, 4 кредити ЕКТС 6 семестр – 90, 3 кредити ЕКТС Розподіл годин: 5 семестр: лекції - 14, практичні - 30, самостійна робота - 97, індивідуальні заняття - 9, 6 семестр: лекції - 10, практичні - 20, самостійна робота - 55, індивідуальні заняття - 5, Вид контролю: 5 семестр – залік, 6 семестр - екзамен
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<p align="center">Пререквізити навчальної дисципліни.</p> <p>Дисципліна: «Технологія готельної справи» Теми: Класифікація та характеристика готелів, Сертифікація та система управління якістю готельних послуг, Європейська система класифікації готелів. Категоризація готельних закладів світу, Організаційна структура готельного підприємства, Категорійні вимоги до готелів України.</p> <p>Дисципліна: «Технологія туристичної діяльності» Теми: Туристичний продукт, Технологічний процес виробництва турпродукту, Технолоічний процес реалізації туристичного продукту.</p> <p>Дисципліна: «Організація екскурсійних послуг» Теми: Технологія проектування та формування послуги "Екскурсія", Організаційно-технологічні вимоги до проведення екскурсії</p> <p align="center">Постреквізити навчальної дисципліни:</p> <p>Здобуті здобувачем вищої освіти знання при вивченні дисципліни «Економіка туризму» є обов’язковими для таких складових подальшого навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ринок туристичних послуг, менеджмент туризму, маркетинг в туризмі, – Бухгалтерський облік, фінанси, грошовий обіг та аудит турпідприємств, – Ціноутворення в туризмі, – Ризики та економічна безпека турфірм, – Основи зовнішньоекономічної діяльності, – Міжнародні економічні відносини – Бізнес-планування в туризмі 	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>В Україні на сьогоднішній день вже усвідомлюється важливість розвитку туризму як одного з ефективних засобів відродження національної економіки завдяки його здатності забезпечувати значні валютні надходження, створювати значну кількість нових робочих місць та іншим перевагам.</p> <p>В останні роки намітилася стабілізація економіки, повільне, але неухильне зростання</p>	

іноземних інвестицій, прогрес у розвитку ділових і партнерських відносин із зовнішнім світом, - все це вселяє оптимізм і змушує розробляти заходи для створення в нашій країні цивілізованого ринку туризму.

Основна увага в дослідженнях явищ, пов'язаних з туризмом, приділяється питанням економіки й організації.

Загальні компетенції:

Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Здатність професійно оперувати географічною інформацією стосовно визначення атрактивності туристичних ресурсів та оцінки туристичного потенціалу країн і регіонів на предмет розвитку спеціальних видів туризму.

Спеціальні компетенції:

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту

Результати навчання:

Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

надання майбутнім фахівцям комплексу знань про особливості законів економіки та економічних процесів щодо можливості їх використання в туристській діяльності.

5. Завдання вивчення дисципліни

методичні – поглибити теоретичні знання та методичні основи з внутрішнього економічного механізму діяльності туристичного підприємства;

пізнавальні – орієнтування студентів на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань;

практичні – формування практичних навичок роботи щодо визначення основних складових туристичного продукту; глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем індустрії туризму і гостинності для підвищення якості професійної підготовки управлінських кадрів.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Туризм як динамічна галузь економіки.

Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання

Підприємство як господарська система. Види і сутнісна характеристика підприємств. Об'єднання підприємств.

Тема 2. Споживчий ринок товарів і послуг.

Потреби, споживання і попит. Ринок, його структура та основні елементи. Класифікація ринків.

Тема 3. Ринкове ціноутворення.

Механізм ринкового ціноутворення. Функції цін. Система цін на споживчі товари.

Змістовий модуль 2. Основні та виробничі фонди турпідприємства.

Тема 4. Основні фонди, їх характеристика та показники використання.

Основні фонди, їх характеристика та показники використання. Сутність витрат виробництва туристичного продукту. Класифікація витрат на виробництво та реалізацію туристичного продукту. Керування витратами виробництва.

Тема 5. Оборотні засоби туристичного підприємства.

Оборотні засоби туристичного підприємства. Показники оборотності оборотних засобів.

Тема 6. Зміст трудових ресурсів.

Сутність заробітної плати. Форми та системи оплати праці. Продуктивність праці в туризмі. Зміст трудових ресурсів. Забезпечення трудовими ресурсами. Показники, що характеризують трудові ресурси туристичного підприємства.

Змістовий модуль 3. Фінансові ресурси та витрати туристичного підприємства.

Тема 7. Загальна характеристика і види фінансових ресурсів.

Поняття фінансових ресурсів підприємства. Використання фінансових ресурсів. Методологічні основи оцінки економічної ефективності інвестицій.

Тема 8. Витрати туристичного підприємства.

Економічна природа витрат. Аналіз витрат підприємства. Методика розрахунку витрат підприємства.

Змістовий модуль 4. Доходи і прибуток підприємства. Фінансове планування на підприємствах.**Тема 9. Доходи і прибуток туристичного підприємства.**

Доходи підприємства. Аналіз і планування валового прибутку підприємства. Доходи та ризик у діяльності підприємства. Прибуток, його значення для підприємства. Аналіз і планування прибутку підприємства.

Тема 10. Фінансове планування на туристичних підприємствах.

Оцінка фінансового стану. Задачі фінансового планування. Планування потреби в оборотних коштах підприємств.

7. План вивчення навчальної дисципліни 5 семестр

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1	Підприємство як суб'єкт господарювання	лекція	2
	Підприємство як суб'єкт господарювання	Практичне	2
2	Підприємство як суб'єкт господарювання	Практичне	2
3	Споживчий ринок товарів і послуг	лекція	2
	Споживчий ринок товарів і послуг	Практичне	2
4	Споживчий ринок товарів і послуг	Практичне	2
5	Ринкове ціноутворення	лекція	2
5	Ринкове ціноутворення	Практичне	2
6	Ринкове ціноутворення	Практичне	2
7	Ринкове ціноутворення	лекція	2
7	Ринкове ціноутворення	Практичне	2
8	Основні фонди, їх характеристика та показники використання	Практичне	2
9	Основні фонди, їх характеристика та показники використання	лекція	2
9	Основні фонди, їх характеристика та показники використання	Практичне	2
10	Основні фонди, їх характеристика та показники використання	Практичне	2
11	Основні фонди, їх характеристика та показники використання	лекція	2
11	Оборотні засоби туристичного підприємства	Практичне	2
12	Зміст трудових ресурсів	Практичне	2
13	Зміст трудових ресурсів	лекція	2
13	Зміст трудових ресурсів	Практичне	2
14	Зміст трудових ресурсів	Практичне	2
15	Зміст трудових ресурсів	лекція	2
15	Підсумковий модульний контроль	пк залік	2

8. План вивчення навчальної дисципліни 6 семестр

1	Загальна характеристика і види фінансових ресурсів	лекція	2
1	Загальна характеристика і види фінансових ресурсів	Практичне	2
2	Загальна характеристика і види фінансових ресурсів	Практичне	2
2	Витрати туристичного підприємства	лекція	2
3	Витрати туристичного підприємства	Практичне	2
3	Витрати туристичного підприємства	Практичне	2

4	Витрати туристичного підприємства	лекція	2
4	Витрати туристичного підприємства	Практичне	2
5	Доходи і прибуток туристичного підприємства	Практичне	2
5	Доходи і прибуток туристичного підприємства	лекція	2
6	Доходи і прибуток туристичного підприємства	Практичне	2
6	Фінансове планування на туристичних підприємствах	Практичне	2
7	Фінансове планування на туристичних підприємствах	лекція	2
7	Фінансове планування на туристичних підприємствах	Практичне	2
8	Фінансове планування на туристичних підприємствах	Практичне	2
8	Фінансове планування на туристичних підприємствах	лекція	2
9	Підсумковий модульний контроль	пк екзамен	2

9. Самостійна робота

Зміст самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

1. Поглиблене вивчення питань тем за методичними вказівками викладача.
2. Систематичне опрацювання лекційного матеріалу, запропонованої базової та допоміжної літератури з питань курсу.
3. Систематична підготовка до лабораторних занять відповідно до запропонованих планів їх проведення (переліку питань).
4. Самостійна підготовка до модульного контролю та екзамену.

У процесі підготовки за темами (питаннями) курсу, що віднесені для самостійного опрацювання, студентам слід звернути особливу увагу на засвоєння зазначених ключових понять та термінів. Обов'язковим вважається ведення студентами робочого конспекту, який повинен містити розгорнутий або тезисний огляд питань, що віднесені для самостійного опрацювання, а також визначення ключових понять і термінів. У процесі вивчення курсу для поточного контролю самостійної роботи студентів денної форми навчання та якості засвоєння ними матеріалу викладач використовує:

- опитування студентів під час лабораторних занять, перевірку робочих конспектів;
- залучення студентів до дискусії з теми семінарського заняття з наступною оцінкою ініціативи та здатності до аналізу дискусійних питань;
- проведення поточних контрольних робіт, тестування та модульного контролю.

Студент повинен опрацювати необхідний обсяг навчальної літератури та нормативно-правових актів. У ході засвоєння програми курсу, під час підготовки до екзамену, студентам рекомендується звертатись до першоджерел (міжнародних нормативно-правових актів, Конституції України, законів, наказів, інструкцій міністерств та інших нормативноправових документів) і до монографічної літератури, в якій висвітлено основні погляди на відповідні проблеми, наводяться та аналізуються нормативно-правові акти.

Студенти мають змогу завантажити свої напрацювання в систему дистанційного навчання (moodle) НУ «Запорізька політехніка» (<https://moodle.zp.edu.ua/>).

Питання	Діяльність студентів	Термін виконання
Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання		
1. Підприємство як господарська система. 2. Нормативно-правові основи функціонування підприємств. 3. Види підприємств, їх характеристика. 4. Об'єднання підприємств.	Конспект теми, реферат, усна доповідь	Вересень 14 годин
Тема 2. Споживчий ринок товарів і послуг		
1. Потреби, споживання і попит. 2. Ринок, його структура та основні елементи. 3. Класифікація ринків.	Конспект теми, Короткий глосарій Рішення задач	Вересень - жовтень 16 годин
Тема 3. Ринкове ціноутворення		
1. Механізм ринкового ціноутворення 2. Функції цін	Повторення та обговорення	Жовтень 17 годин

3. Система цін на споживчі товари	теоретичного матеріалу з даної теми. Короткий глосарій Рішення задач	
Тема 4. Основні фонди, їх характеристика та показники використання.		
1. Поняття і вартісна оцінка основних фондів 2. Амортизація основних фондів 3. Показники стану та ефективності використання основних фондів 4. Відтворення основних фондів	Доповідь на обрану тему. Короткий глосарій Рішення задач	Жовтень 17 годин
Тема 5. Оборотні засоби туристичного підприємства		
1. Визначення поняття оборотні засоби. 2. Основні напрямки кращого використання оборотних коштів. 3. Нормування оборотних активів. 4. Визнання та оцінка нематеріальних активів.	Конспект теми Короткий глосарій Рішення задач	Листопад 16 годин
Тема 6. Зміст трудових ресурсів		
1. Сутність заробітної плати. 2. Форми та системи оплати праці. 3. Продуктивність праці в туризмі. 4. Зміст трудових ресурсів. Забезпечення трудовими ресурсами. 5. Показники, що характеризують трудові ресурси туристичного підприємства.	Повторення та обговорення теоретичного матеріалу з даної теми. глосарій.	Листопад 16 годин
Тема 7. Загальна характеристика і види фінансових ресурсів		
1. Поняття фінансових ресурсів підприємства. 2. Використання фінансових ресурсів. 3. Методологічні основи оцінки економічної ефективності інвестицій.	Конспект теми Короткий глосарій Рішення задач	Лютий 12 годин
Тема 8. Витрати туристичного підприємства		
1. Економічна природа витрат. 2. Аналіз витрат підприємства. 3. Методика розрахунку витрат підприємства.	Повторення теоретичного матеріалу з даної теми. Короткий глосарій Рішення задач	Лютий-березень 15 годин
Тема 9. Доходи і прибуток туристичного підприємства		
1. Доходи підприємства. 2. Аналіз і планування валового прибутку підприємства. 3. Доходи та ризик у діяльності підприємства. 4. Прибуток, його значення для підприємства. 5. Аналіз і планування прибутку підприємства.	Конспект теми Короткий глосарій Рішення задач	Березень 14 годин
Тема 10. Фінансове планування на туристичних підприємствах		
1. Оцінка фінансового стану. 2. Задачі фінансового планування. 3. Планування потреби в оборотних коштах підприємств.	Конспект теми Короткий глосарій Рішення задач	Березень-травень 14 годин

Консультативна допомога студенту надається у таких формах:

- особиста зустріч викладача і студента за графіком консультацій <https://zp.edu.ua> (не менш ніж 2 рази по 2 години на тиждень або за попередньою домовленістю);

- відеоконференція на платформі zoom (особиста або колективна) - ідентифікатор 803 152 565 (один раз на 2 тижні);
- листування за допомогою електронної пошти korniienko.o.n@gmail.com (у форматі 24/7 кожного дня);
- відеозустріч, аудіоспілкування або смс у сервісі Viber (за графіком консультацій викладача); спілкування по телефону (з 10.00 до 12.00 кожен день крім вихідних та святкових днів).

10. Система та критерії оцінювання курсу

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною системою. Отримані за кожен змістовний модуль бали підсумовуються та діляться на 2.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік, екзамен).

Оцінювання знань студентів в університеті здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FХ, F). Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на лекційних, лабораторних, практичних або семінарських заняттях та самостійну роботу.

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ.

Ведення опорного конспекту лекції:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) – вид навчально-методичного посібника, в якому у стислому і системному вигляді викладений основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та положення є лише опорними сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають записати студенти під час лекції. Його ведення сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами теоріями тощо. Кожний студент повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ студенти записують основні тези лекції та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі.

Відвідування студентом лекції та її наявність в ОКЛ з дисципліни «Економіка туризму» дає студенту 3 бали за кожну лекцію в кожному змістовному модулі. Всього 12 балів у першому модулі та 9 балів у другому модулі, 9 балів у третьому модулі та 6 балів у четвертому модулі.

Робота на практичних заняттях:

Під час практичних занять студенти усно доповідають на питання. Активна робота студента на занятті оцінюється в 6 балів.

Критерії оцінки на практичному занятті

Бали	Критерії оцінки
6	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів або письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, активний, часто виступає і часто задає питання; активно, дуже добре працює в парі/групі/команді.
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів або письмових відповідей, розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, активний, часто виступає і часто задає питання.
4	Володіє навчальним матеріалом, виконує більшість завдань практичних занять і домашньої/самостійної роботи іноді виступає і задає питання; добре працює в парі/групі/команді.
3	Частково володіє навчальним матеріалом, іноді виконує завдання практичних занять; іноколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
2	Не володіє навчальним матеріалом, іноді виконує завдання практичних занять; іноколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.

1	Зовсім не виконує завдання практичних занять, інколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
---	---

Самостійна робота студентів

Виконання індивідуального завдання можливе у вигляді реферату або усної доповіді на практичному занятті. Така форма надає студенту можливість отримати максимум **16 балів** в першому модулі, **19 балів** в другому модулі, **31 бал** в третьому модулі та **34 бали** в четвертому модулі.

Критерії оцінки індивідуального завдання:

1 модуль	2 модуль	3 модуль	4 модуль	Критерії оцінки
16-13	19-15	31-27	34-29	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
12-10	14-10	26-22	28-23	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів, в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
9-7	9-7	21-17	22-17	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
6-3	6-3	16-11	16-11	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
2-0	2-0	10-0	10-0	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів, допускаючи при цьому суттєві помилки.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт (тестів). В структурі навчання виділяють 2 змістовних модулі. Тобто студенти двічі за семестр складає модульний контроль та має можливість набрати максимум 30 балів з кожного. Правильна відповідь оцінюється в **3 бала**. Всього 10 тестів.

Студент, який з різних обставин не отримав необхідної кількості балів з будь-якої теми, має можливість самостійно її підготувати і пройти індивідуальний поточний контроль знань з цієї теми або виконати завдання до індивідуальні завдання роботи, що пропонуються в робочій програмі.

ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу.

Зведена таблиця набору балів за 5 семестр

1 модуль (максимум балів)		2 модуль (максимум балів)	
Лекції	12 (4 лекції*3)	Лекції	9 (3 лекції*3)
Практичні	42 (7 практ.зан*6)	Практичні	42 (7 практ.зан*6)
Самостійна робота/ІДЗ	16	Самостійна робота/ІДЗ	19
Контрольна робота	30	Контрольна робота	30
Всього	100	Всього	100

Зведена таблиця набору балів за 6 семестр

3 модуль (максимум балів)		4 модуль (максимум балів)	
Лекції	9 (3 лекції*3)	Лекції	6 (2 лекції*3)
Практичні	30 (5 практ.зан*6)	Практичні	30 (5 практ.зан*6)
Самостійна робота/ІДЗ	31	Самостійна робота/ІДЗ	34
Контрольна робота	30	Контрольна робота	30
Всього	100	Всього	100

Якщо студент з будь-якої поважної причини не виконав умов набору балів за період вивчення, він має змогу під час заліково-екзаменаційної сесії прийти на залік (екзамен) і скласти усно мінімум 2 питання за переліком та виконати тести. Сума балів за змістовний модуль та бали за залік сумуються та діляться на 2.

КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ НА ЗАЛІК:

1. Два питання потребують короткої відповіді, кожна з них розкриває сутність того чи іншого поняття або теоретичного положення (оцінюється від 0 до 30 балів за кожне питання).

30-27 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

26-23 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

22-18 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

17-0 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

2. Правильна відповідь на **10 тестових питань** оцінюється в **4 бали кожна**.

КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ НА ЕКЗАМЕНІ:

Екзаменаційний білет містить 3 теоретичних питання, які мають узагальнений комплексний характер. Відповідь на кожне завдання оцінюється за 100-бальною шкалою залежно від рівня знань.

Критерії оцінювання кожного з питань, які виносяться на екзамен

Рівень знань	Оцінка за 100-бальною шкалою	Критерії оцінювання відповіді
Відмінний рівень	90 – 100	Відповідь студента: - містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірно розуміння змісту основних теоретичних положень; - вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням; - здатність робити власні висновки в разі неоднозначності,

		спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.
Добрий рівень	75 – 89	Студент дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки: - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - недостатньо детально розкритий предмет запитання, а основні поняття носять тезисний характер; - окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, котра не відноситься до змісту екзаменаційного питання;
Задовільний рівень	60 – 74	Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: - зміст відповіді свідчить про прогалини у знаннях з відповідного питання або ж про невірне розуміння окремих аспектів поставленого питання; - відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу; - відповідь не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються відповідного питання;
Незадовільний рівень	0 – 59	Студент взагалі не відповів на питання, або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістовні помилки щодо принципових аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно безсистемною чи алогічною.

В залежності від кількості допущених помилок викладач вирішує питання щодо оцінки з кожного питання в межах визначеного бального діапазону. Результат екзамену визначається шляхом ділення суми балів, отриманих за всі 3 питання, на їх кількість.

Бали отримані студентом за 2 модулі (середнє арифметичне) та бали за екзамен підсумовуються та вираховується середнє арифметичне.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на практичних (лабораторних) заняттях та на підсумковому модульному контролі, свідчить про **ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни** на конкретному етапі її вивчення. Протягом семестру студенти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ЄКТС. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	визначення
		для заліку	
90 – 100	A	Зараховано	відмінно - Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому.
85-89	B		дуже добре - Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав

			завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому.
75-84	C		добре - Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому виконав не повністю.
70-74	D		задовільно – Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконав.
60-69	E		достатньо - Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цілому.
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	незадовільно – Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та модульного контролю в цілому.
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно – Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	визначення
		для екзамену	
90 – 100	A	відмінно	відмінно – відмінне виконання з незначною кількістю помилок
85-89	B	добре	дуже добре – вище від середнього рівня, але з деякими поширеними помилками
75-84	C		добре – в цілому правильне виконання, але з помилками
70-74	D	задовільно	задовільно – виконання в повному обсязі, але зі значною кількістю недоліків
60-69	E		достатньо - виконання задовільняє мінімальні критерії
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно – недостатньо: необхідно доопрацювати
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	незадовільно - необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

11. Політика курсу

Політика виставлення балів.	Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування
------------------------------------	--

	мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Студент зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) студент має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної доброчесності:	Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел у проектних завданнях.
Політика щодо відвідування аудиторних занять:	Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.
Політика щодо дотримання прав та обов'язків студентів.	Права і обов'язки студентів відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protseesu.pdf).
Політика конфіденційності і та захисту персональних даних.	Обмін персональними даними між викладачем і студентом в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».